

ZAJDÓ ZSUZSA

MESENYOMOT HAGYNI BESZÉLGETÉS BADIN ÁDÁMMAL

Mesemondó, bábszínházi rendező, a Mesesínház alapítója és működtetője. Badin Ádám mesék iránti elkötelezettsége egyértelműen gyerekkorában alakult ki. Tanulmányai során a versek, a gyermekszínház felé terelődött az érdeklődése. Az egyetem elvégzése után fogalmazódott meg benne, hogy a mesemondással komolyan akar foglalkozni. A bábszínház iránti érdeklődése fokozatosan alakult ki, végül Prágában, a bábjátás fővárosában teljesedett ki. Egy ideig Németországban élt és dolgozott, majd a kecskeméti Ciróka Bábszínház ügyvezető igazgatója volt. Miután elvégezte ott a feladatát, hazahívta a honvágy. Inspirálta Gömör, a helyi mesekincs. Megalapította a Mesesínházat és részt vett a Palóccország–Meseország Palóc Mesemondóverseny elindításában is. 27 éve zsűritag a szlovákiai magyar gyermekbábosok országos fesztiválján, a Duna Menti Tavaszon, de zsűrizik az Ipolyi Arnold és más mesemondó versenyeken, valamint mesemondótáborokat is szervez.

■ Mi volt az a meghatározó élmény, ami ahhoz vezetett, hogy ezen a pályán elinduljon, tevékenykedjen?

■ Elsősorban nagyapám és a helyi pásztoemberek, mesemondók inspiráltak, akik közé eljártam. Nagyapám halála után ők voltak az új nagyapáim. Akkor még sokan tudtak mesélni, az övék volt az utolsó generáció, akik még otthon megkapták a mesét, és még fel lehetett bennük élesíteni az emlékeket. Ők a televíziózás elterjedése előtt születtek, amikor gyakorlatilag a mese töltötte be a tévé szerepét. Így szórakoztatták egymást a régi emberek télen, nyáron. A tévé a későbbiekben sajnos funkcionálisan kiölte a mesemondást. Ezt felismerve tulajdonképpen újjáélesztettük ezt a hagyományt. Mára, hála Istennek, nagyon nagy a keletje, egyre nagyobb igény van a mesékre. Óriási szükség van az élőszóra gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt. A családokban nemcsak hogy nem mesélnek már, de nem is beszélgetnek. Márpedig a gyerekek igénylik az élőszót, és gyakran rácsodálkoznak, hogy ilyen is van, mintha teljesen más világból jöttünk volna. Éppen ezért nekem a mesemondással csak pozitív tapasztalatom, élményem van.

■ Volt egy nagyobb cél, amikor mindezt felvállalta? Vagy csak személyes indíttatás, véletlen műve?

■ Nem véletlen. Semmi sem véletlen. Ez egyszerűen bennem egy nagyon erős gyerekkori élmény volt, sok-sok pozitív hatás eredménye, és persze kellett hozzá belső tehetség. Igaz, én már 30 éves voltam, amikor elkezdtem mesélni, akkorra érett meg bennem a sok év tapasztalata. Egyszerre vagyok bábos és mesemondó, nem tudom különválasztani a kettőt. Écsi Gyöngyivel hoztuk létre a Mesesínházat. Korábban a fogalom sem létezett. Megbeszéltük, hogy a gömöri népmeséket, népdalokat ötvözzük, és próbálunk autentikusak maradni. A bábszínházat, a mesemondást és az ún. interaktív-közösségi játékformát gyúrtuk össze, és így egy teljesen új műfajt teremtettünk. De a mesterem és mai napig játszótársam Környei Alice. Mellette a feleségem, Badin Gabriella és persze a legjobb mesezenész, Czákó József is aktív részesei a történetnek. De sok más játszó- és alkotótársam is volt-van az évek során. Ez egyedül nem megy.

■ Mit jelent Önnek a közösség, a közösség szolgálata? Milyen felelősséggel vagy büszkeséggel jár ez?

■ Csak a közösségemet szolgálom, maga a Mesesínház is azért jött létre, hogy a helyi magyar közösséget szolgálja. Egy hiánypótló kulturális intézményt hoztunk létre. Azt tapasztaltuk, hogy van ugyan magyarországi kínálat meseelőadásokat illetően, de nem kellő színvonalú programokkal jönnek. Mi ezért valami mást, sajátosat, autentikusat mutattunk, és hála Istennek, ahol felléptünk, később oda vissza is hívtak. Megértették, hogy másfajta minőséget képviselünk.

Tehát minden közösséget szolgálom ott, ahova elhívunk, de elsősorban a felvidéki magyar közösséget tartom fontosnak. Nagyon sokszor érkezik felkérés, hogy játsszunk szlováku is, de egyrészt nem ezért jöttünk létre, másrészt mesét mondani két nyelven majdnem lehetetlen. Így a közösségemet, belső igényemet szolgálom. Viszont rendezőként szlováku is alkotok, elsősorban a Kassai Bábszínházban.

Felelősségtudat? Büszkeség? Ha az ember meg tud abból élni, amit szeret, az alaptól büszkeséget okoz. Büszkeséggel tölt el ez a mögöttünk álló 27 év, hogy ilyen körülmények közt talpon tudtunk maradni, még a covid járvány alatt is. Szintén büszkeséggel tölt el, mikor mesemondóként látom felnőttek újabb generációját, akik már szülőkként hozzák gyerekeiket előadásokra, versenyekre. Van jó pár ember, akik mesemondóvá váltak a nálunk szerzett inspirációk nyomán. Úgy gondolom, van annak jövője,

ha az ember hisz valamiben, és arra felteszi az életét, akármilyen körülmények közt is. Rozsnyó és környéke, ahol élek, nem az a hely, amely dúskálna mecénásokban, a körülmények sem éppen a legideálisabbak, ezért az ember csak úgy tudja elérni a céljait, ha hisz bennük, és nem adja fel.

■ Milyen érzés, hogy a munkájával hatást gyakorol másokra?

■ Előadások közben és után az tölt el örömmel, ha látom a gyerekek szemét csillogni, és ámulva-bámulva nézik végig az előadást. Ehhez az kell, hogy az ember nem fél különféle helyzetektől, emberektől, a gyerekektől, meg tudja teremteni azt a közeget az előadások alatt, hogy mindenkinek legyen egy sajátos élménye belőle. Sokan csak úgy hívnak: Mesemondó. Fellépéseim során azt érzékelem, az emberekbe kezd visszatérni a mese iránti szeretet. Jó érzés, hogy nyomot hagytam bennük.

■ Szükségét érzi annak, hogy egyéni céljain túl formálja a régió kultúráját, hogy hírnevet szerezzen ezzel nemcsak magának, hanem a rozsnyói régióban élő magyar közösségnek is?

■ Ismerik a Meseszínházat a Kárpát-medencében, sőt azon túl is, ismerik a nevem, ráadásul a mesével, a Meseszínházzal azonosítanak. Úgy gondolom, ezzel csak jó értelemben képviselhetem a régiót, amit sose tagadnék meg. Én tudatosan beszélem a palócot, gyerekkoromban ez bekódolódott, de tudok váltani köznyelvre is. Ahogy szólnak hozzám, én úgy beszélek, természetesen ugyanaz a nyelv, de a kettő egymás mellett létezik bennem.

Meghatározó élménynek számít nekem, hogy tanítványaim megőrizték sajátos nyelvünket, nyelvjárásunkat, akárhova (pl. Egerbe vagy Budapestre) kerültek is. A mesemondóversenyek által olyan erős belső identitás alakult ki bennük, hogy nem szégyellték a palóc nyelvjárást. A mesemondóversenyt pont azért indítottuk el, mert a palóc nyelvnek akartunk egy ún. fórumot teremteni. Ennek természetes párja a mese volt. A regionális nyelvvaltozatokat olyan szintre szerettük volna emelni, hogy az emberek ne szégyelljék használni azokat, hanem tudatosítsák, hogy óriási értéket birtokolnak, amit nem szabad elhagyni, hanem büszkén fel kell vállalni.

■ Mit gondol, mit lehetne tenni kulturális téren magyarságunk, nyelvünk fennmaradásáért, mi a nemzeti és kulturális értékek fenntarthatóságának záloga?

■ Beszélni, mesélni, elérni azt, hogy a kultúránk, a tájnyelvek használata identitásunkat erősítse, amire mindenki büszke lehet. Ezt gyerekkorban kell elkezdni, hogy ha kikerülnek a felnövekvő generációk a nagyvilágba, azt érezzék, ők ezzel többek, gazdagabbak. Hatalmas szerepük van a népmeséknek, tündérmeséknek, legendameséknek. Legtöbbjünkben mindig eljutunk egy pontig, amikor dönteni, választani kell, hogy melyik úton haladunk tovább. És a legfontosabb, hogy ennek mindig következménye van. A mesékre akár lelki terápiaaként is tekinthetünk. A régi parasztembereknek nem volt szükségük pszichológusra, mert a mesék vezették őket az útjaikon, és segítségükre voltak az életben. Fontos, hogy a mesék újra a helyükre kerüljenek. Erősebb lesz az identitásuk, ragaszkodásuk a saját környezetükhöz, erősebb lesz a visszatérési szándék. A mesék sose mondták, hogy ne menj a nagyvilágba, ne ismerd meg, viszont azt mondták, hogy ha mindent megtanultál, gyere vissza, és itt alkalmazd a tudásod, itt van óriási értéke. Én ezt csinálom, ezért tértem vissza, megértettem ugyanis, hogy itt leszek képes a máshol megszerzett tudásomat a leghatékonyabban alkalmazni, még ha nehezebb körülmények között is. Talán tudnék tökéletesebb, szemfényvesztőbb előadásokat készíteni, de nem volna meg az a belső indíttatás, amit a környezetem ad.

■ Milyen rövid és hosszú távú célokat tűzött ki a közösség szolgálatában, ill. a mesemondás terén?

■ A legnagyobb tervem, hogy mindazt, amit eddig létrehoztam, valamiképp összegezzem, hogy az előadásokon kívül legyen maradandó nyoma. Sok film készült ugyan rólam, de a tapasztalataimat szeretném papírra is vetni, nyomtatott formában kiadni.

Szeretnék új előadásokat létrehozni. A gömöri népmesesorozaton kívül indítottunk egy világnépmese-sorozatot. Most azonban újra felmerült az igény, hogy helyi népmesékkal foglalkozzunk, olyan előadásokat hozunk létre, amelyek elsősorban helyi forrásokból táplálkoznak. Van pár előadás, amit szeretnék újraalkotni, ilyen pl. Az őzzé változott fiú c. rege.

Összességében minél többet szeretnék letenni még az asztalra. És mesélni, amíg csak lehet. De szép lassan elérkezett az átadás ideje is. Nem feltétlen egy az egyben kell átadjam a színházat, de fontos számomra, hogy a szellemiség menjen tovább, hasonlóképpen, ahogy a régi mesemondóknál is tapasztaltuk. Akiket inspirálni tudtam, azok vigyék tovább a maguk szintjén ezeket az értékeket, hogy új dolgok is keletkezhesenek. Mindenkinek a maga választását kell megtalálnia és új módon továbbadnia.

